Županijsko izvješće: Varaždinska županija

Godina provedbe: 2017

Broj održanih sastanaka: 1
Broj usvojenih programa: 4

Provedeni programi
Sufinanciranje programa u 2017.g: PRAM program (Program jačanja roditeljskih kapaciteta za prevenciju i rano otkrivanje psihičkih problema i ovisnosti kod adolescenata); Projekt prevencije hepatitisa C u Varaždinskoj županiji pod nazivom - Jesam li ja broj 12?; Program zaštite mentalnog zdravlja i primarne prevencije ovisnosti - razvijanje vještina odgajatelja „Otvorite vrata zadovoljstvu putem dobrih odnosa“, te organizaciju edukativnih tribina povodom obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Provedene ostale aktivnosti
- obilježavanje Mjeseca borbe protiv ovisnosti - održan je stručni skup na temu „Interdisciplinarni pristup zaštiti mentalnog zdravlja i prevenciji ovisnosti“ u suorganizaciji sa Udrugom Hrabrost (KLA) – udrugom apstinenata Varaždinske županije i Referentnim centrom za liječenje ovisnosti KBC-a Sestre Milosrdnice te Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo;
- povodom 20 godišnjice rada Centra za prevenciju ovisnosti Vž. županije pripremljena je prigodna edukativna brošura, te je održano nekoliko emisija na radiju;
- tiskan je i letak za učenike i roditelje “Istine i zablude o marihuani” od strane ZZJZ.

Usvojeni dokumenti
Izvješće o radu i poslovanju Zavoda za javno zdravstvo Varaždinske županije (Odjela za zaštitu mentalnog zdravlja, prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti za 2017.g.),

Problemi u radu
-

Oblici suradnje i slično
-koordinacija, radni sastanci s dionicima koji su posredno ili neposredno uključeni u problematiku ovisnosti

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Cilj Akcijskog plana je koordinirano, sustavno i učinkovito suzbijanje zlouporabe droga u Varaždinskoj županiji, primjenom mjera iz nacionalnog Akcijskog plana: smanjivanje zdravstvenih i socijalnih posljedica zlouporabe droga, djelovanjem na smanjenje trendova uporabe droga među djecom i mladima, unaprjeđivanjem mjera zaštite obitelji, osvještavanjem problema ovisnosti i smanjivanjem stigmatizacije ovisnika i članova njihovih obitelji.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 75.000,00
Iz proračuna gradova: 40.000,00
Sveukupno:

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Centri za socijalnu skrb (Varaždin, Ludbreg, Ivanec i Novi Marof); Odgojni dom Pahinsko - Ivanec
Zdravstvene ustanove: OB Varaždin; Zavod za javno zdravstvo Varaždinske županije, Zavod za hitnu medicinu Varaždinske županije; Dom zdravlja Varaždinske županije; SB Varaždinske Toplice, Ljekarna Varaždinske županije

Nevladine organizacije: Crveni križ Varaždinske županije; Zajednica Cenacolo Varaždin; Udruga San Patrignano Split - pruža usluge ovisnicima iz Varaždinske županije

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)

Sveukupan broj ovisnika o drogama: 1001
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 186
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 3
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 48
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 25

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 202,2/100.000

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije

Tijekom 2017. godine nastavljena je intenzivna suradnja Zavoda za javno zdravstvo Vž.žup. sa svim nadležnim ustanovama, udrugama i dr.: Policijskom upravom, Probacijskim uredom, Zatvorom, Centrima za socijalnu skrb, Udrugama liječenih alkoholičara i dr.

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

Stanje na području Varaždinske županije glede problema ovisnosti o psihoaktivnim drogama je stabilno, odražavajući stanje na državnoj razini.
U 2017. godini se bilježi manji pad među ukupno liječenima zbog ovisnosti. Broj incidentnih slučajeva na razini je prošlih godina. Nema povećanja novih neopijatnih liječenih ovisnika u sustavu, što je rezultat boljeg preventivnog rada represivnog aparata prema konzumentima kanabinoida. Retencija u tretmanu u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu je preko 80% kod opijatskih ovisnika, što je također dobar pokazatelj.
Aktualni trendovi zlouporabe ilegalnih droga imaju slijedeća obilježja:
•broj onih koji se javljaju na liječenje zbog ovisnosti je približno na razini prethodnih godina
•broj novoprijavljenih na liječenje je na razini prethodne godine na račun korisnika marihuane /kanbinoida (samo 3 nova opijatna ovisnika)
•trend smanjivanja dobi početka konzumiranja je zaustavljen tako da prvo eksperimentiranje počinje u dobi od oko 14 godina obično s marihuanom, uslijedi konzumiranje droga tipa Speed/Ecstasy, nakon čega određeni postotak prelazi na opijate u dobi oko 19. godine, a pozitivan je trend da praktično nema maloljetnika koji dolaze zbog opijata
•na liječenje se javlja u 2017. godini u prosjeku 5 puta više muškaraca nego žena
•trend je porasta upućivanja djece s poremećajima u ponašanju u savjetovalište za zaštitu mentalnog zdravlje, po modelu indicirane prevencije
•javlja se sve više mladih s poremećajima raspoloženja i problemima mentalnog zdravlja
•problem predstavljaju sve više “nove droge” koje se prodaju kao legalne u smart-shopovima pod krinkom začina (spice), čajeva, kupki (bath salt) i sl. a procedura njihovog stavljanja na popis ilegalnih tvari je dugotrajna, što otežava suzbijanje i prevenciju
•rastući problem predstavlja i zlouporaba lijekova na recept iz skupine anksiolitika /sedativa budući da su vrlo dostupni na crnom tržištu te “od člana obitelji” kojem su legitimno propisani

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

1.Program jačanja roditeljskih kapaciteta za rano otkrivanje i prevenciju rizičnih ponašanja i ovisnosti –PRAM (Primjeren roditeljski angažman i monitoring adolescenta u prevenciji ovisnosti), koji se provodi u suradnji s PU Varaždinskom. S obzirom da je kroz niz ranijih godina utvrđeno da roditelji prekasno (tek nakon 2-3 godine) saznaju za problem ovisnosti kod svog tinejdžera, program je usmjeren na osposobljavanje roditelja za rano prepoznavanje znakova konzumacije droga, ali i sprječavanje drugih rizičnih ponašanja

2. RADIONICE ZA ŽENE ŽRTVE OBITELJSKOG NASILJA - 2015.g. krenulo se s nizom radionica namijenjenih ženama koje su smještene u Dom za žrtve obiteljskog nasilja. Radionicama prisustvuje do 8 žena po grupi. Održano je pet tematskih radionica.

3. PREVENCIJA HEPATITISA I KRVLJU PRENOSIVIH BOLESTI

Intravensko uzimanje droga je rizično ponašanje s obzirom na krvlju prenosive bolesti i to je najčešći put infekcije virusom hepatitisa C. Hepatitis C je jedan od vodećih uzroka smrti kod ovisničke populacije U Hrvatskoj postoji više istraživanja o prevalenciji hepatitisa C u populaciji, odnosno u populaciji no prema posljednjim dostupnim podacima prevalencija hepatitisa C među ovisnicima je 39%, a hepatitis B infekcije 6,5% što je pokazatelj dobrog funkcioniranja programa smanjenja štete, jedan od takvih (Udruge Help) je u 2013. počeo funkcionirati i na području Varaždinske županije; ZZJZ je s udrugom Help sklopio programsko partnerstvo, a suradnja se kontinuirano provodila i u 2017. godini.

Napomenuto je da se kod utvrđenog rizičnog ponašanja testira kapilarna krv na hepatitis B, C i HIV. U 2017. godini odrađena su 62 pojedinačna testiranja. Od 234 ukupno liječenih ovisnika kod pet ovisnika dijagnosticiran je hepatitis B. Hepatitis C dijagnosticiran je kod 51 liječenog ovisnika, no 95% dijagnosticiranih je prošlo, ili je u tretmanu liječenja. Do kraja 2017. nije bilo evidentiranih HIV pozitivnih ovisnika.

U 2017. godini 22,2 % liječenih ovisnika, odnosno 52 osobe su imale zdravstvene komplikacije ovisnosti u vidu krvlju prenosivih zaraznih bolesti, od toga je 47 HCV pozitivnih osoba, 5 HBV pozitivnih i niti jedan pozitivan na HIV. U svrhu prevencije, ranijeg otkrivanja oboljelih te privlačenja u tretman oboljelih, periodički se organizira edukacija ovisnika u zatvoru Varaždin te se obavljaju motivacijski intervju u svrhu započnjanja liječenja kod HCV pozitivnih osoba koji ujedno čine i 95% populacije ovisnika koji su stekli krvlju prenosive bolesti. Pacijente se savjetuje o mogućnostima cijepljenja te o načinima prijenosa odnosno zaštite od krvlju prenosivih bolesti, uči ih se odgovornom zdravstvenom ponašanju. Zahvaljujući tom savjetovanju, u Varaždinskoj županiji održava se niska prevalencija krvlju prenosivih bolesti među ovisnicima, a time i među općom populacijom što je od javnozdravstvenog značaja.

Redovito se toksikološki analizira uzorak urina na metabolite poznatih psihoaktivnih droga, do 31.12.2017. odrađeno je 913 pojedinačna testiranja. Kod utvrđenog rizičnog ponašanja i kapilarna krv na hepatitis B, C i HIV, odrađeno je 39 pojedinačna testiranja. Velika većina opijatnih ovisnika kod kojih je dijagnosticiran Hepatitic C ili je prošao liječenje ili je u tretmanu liječenja.

Edukativna predstava o hepatitisu C „Lucijina priča“

04. prosinca 2017. godine u dvorani pastoralnog centra Varaždinske biskupije u Varaždinu je održana je prigodna predstava za učenike srednjih škola Varaždinske županije pod nazivom "Lucijina priča". Predstava je osmišljena od strane Udruge Hepatos Rijeka u suradnji s Ri teatrom. Predstava je izrazito edukativnog karaktera koja na duhovit, emotivan i dramatičan način pristupa pitanjima prevencije, putevima prijenosa hepatitisa C, rizičnog i odgovornog spolnog ponašanja, te općenito brizi za vlastito zdravlje i prevenciju prijenosa hepatitisa C među adolescentskom populacijom. Glavni lik predstave je osamnaestogodišnja adolescentica Lucija koja zbog zdravstvenih poteškoća u vidu konstantnog svakodnevnog umora posjećuje hepatologa pri čemu saznaje da je zaražena virusnim hepatitisom. Daljnja radnja predstave govori o Lucijinom suočavanju s tom činjenicom i reakcijama njene okoline.

4. PREVENCIJA ALKOHOLNE OVISNOSTI

U 2017. godini ZZJZ – Odjel za zaštitu mentalnog zdravlja i prevenciju ovisnosti zajedno s KLA –Udrugom apstinenata “Hrabrost” Varaždinske županije organizira edukacije u području prevencije alkoholizma te istoimena udruga sudjeluje u većini javnozdravstvenih akcija koje ZZJZ organizira.

Nastavljena je suradnja i s Odjelom za alkoholizam OB Varaždin.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: 0

Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 139

Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 162

Broj zapljena: 215

Vrste zaplijenjenih droga

1. Marihuana lišće - 16401 gr; 2. Marihuana stabljike - 23 komada; 3. LSD - 256 doza; 4. Amfetamin - 87,2 g.; 5. Kokain - 4,9 g., 6. ostali lijekovi s liste droga - 936 komada.